

Eräviesti 1/2018

Petäjaveden Erämiehet ry
Tiedostuslehtinen jäsenille ja maanvuokraajille
46. vuosikerta

Telkkäpoikue Mustallaselällä. Kuva: Pentti Valkeajärvi

Petäjaveden Erämiehet järjestää matkan

Riihimäen Erämessuille

lauantaina 9.6. 2018

Matkan hinta jäsenille 15 € ja muille 25 €
sisältäen matkan ja pääsylipun.

Ilmoittautumiset

mikko.jutila@elisanet.fi tai tekstiviestillä 040 7092425

viimeistään 29.5. mennessä

HUOM!

Kun sinun posti- tai sähköpostiosoitteesi muuttuvat, niin ole hyvä ja ilmoita siitä

- » jäsen sihteeri Jarkko Rouviselle (rouvinen@hotmail.com, puh. 040 7449157) tai
- » puheenjohtaja Mikko Jutilalle (mikko.jutila@elisanet.fi, puh. 040 7092425).

Kiitos!

MUISTA!

Kun tarvitset vieraskortin, niin ilmoita siitä viimeistään jahtiaamuna tekstiviestillä Mikko Jutilalle 040 7092425 ja kerro vieraan nimi/nimet. Maksat vieraskortin seuran tilille FI26 5339 0820 0259 98 seuraavan ohjeen mukaan:

- » vieraskorttimaksu päivältä on 10 €/hlö lokakuun loppuun ja sen jälkeen 5 €/hlö. Alle 18-vuotias pääsee maksutta vieraaksi jäsenen mukaan.

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Tervehdys kaikille maanomistajille ja seuran jäsenille. Taas on yksi vuosi takana metsästystä, riistanhoitoa ja seuratoimintaa. Pitkästä aikaa saatiin nauttia kunnon paksulumisesta talvesta. Luontokin sai oikein reippaan 60-70cm lumipeitteen. Viileähkö maaliskuun loppu saattaisi tietää normaalia suht. lämmintä kesää. Pidetään sormet ristissä, että kanalintujen poikasaika olisi lämmin ja poikueet onnistuisivat.

Kevät ja kesä on metsästyksen suhteen hieman hiljaisempaa aikaa, mutta kaikkea muuta metsästysharrastukseen ja riistanhoitoon liittyvää toimintaa metsästäjät tekevät tuonakin aikana. Keväällä viedään linnunpönttöjä, tehdään keinopesiä, suojataan kanalinnun pesiä. Kesä taas on vilkasta aikaa mm. erilaisille tapahtumille, koulutuksille, koiranäyttelyille, ampumakilpailuille ja harjoituksille. Loppukesästä suoritetaan riistalaskentoja. Syksyllä metsästyksen yhteydessä avustetaan riistantutkimusta näytteenotoissa jne. Metsästys on ympärivuotinen harrastus. Osalle jopa elämäntapa.

Paljon puhutaan metsästäjäkunnan ukkoutumisesta, metsästysseurat, etenkin hirviporukat harvenevat jäsenistön vanhetessa. Tulevaisuudessa voi olla haastetta, että saadaan metsästettyä tarpeeksi hirvieläimiä taikka haittaeläimiä esim. supikoiria. Entäpä kuka hoitaa suurriista virka-apuun liittyvät tehtävät? (mm. hirvikolarit, suurpetojen piha karkotukset.) Esimerkiksi pienriistan metsästys tarjoaa hyvän ponnahduslaudan suurriistan pyyntiin. Kokemuksia erilaisista tilanteista, taitoa, rohkeutta ja ns. pelisilmää tarvitaan. Tekemällä oppii.

Mitä voisimme tehdä seurana tai yksittäisenä metsästäjänä sen eteen, että saisimme nuoria kiinnostumaan ja tulemaan hienon perinteisen harrastuksen pariin?

Vaikka olemmekin pienriistaa metsästävä seura, otamme asian tosissaan. Jäsenemme ovat käyneet esikoulussa, ala- ja yläasteella pitämässä erilaisia luentoja, linnunpöntön rakennustalkoita jne. Yhteistyössä Petäjaveden riistanhoitoyhdistyksen kanssa toteutamme kevään aikana nuorille suunnatun pienpetojen loukkupyynnin esittely/koulutus tilaisuuden.

Syksyllä 2019 vahvana tavoitteena on järjestää yhteistyössä muiden Petäjävetoisten metsästysseurojen kanssa nuorisolle suunnattu leiri, pienriistan metsästyksen ja riistanhoitoon liittyen. Tavoitteena on tuoda tätä hienoa harrastusta esille ja saada nuoria mukaan. Tämänkaltaisella toiminnalla ja tiedon jakamisella on myös vahva yhteiskunnallinen tarve.

Iso kiitos taas kaikille maanomistajille jotka mahdollistatte metsästysseuratoiminnan.

Tässä lyhyt raapaisu näin puheenjohtajan näkökulmasta. Jos kylillä törmätään tai muuten tulee asiaa niin soita 040-7092425 tai nykäise hihasta.

Mikko Jutila

TOIMINTAKERTOMUS 2017

Hallinto

Puheenjohtajana toimi Mikko Jutila, varapuheenjohtajana Keijo Ekman ja johtokunnan jäsenenä Arto Huttunen, Tarmo Ketola, Antti Mäkinen sekä Pentti Valkeajärvi. Rahastonhoitajana toimi Heimo Tanner, jäsensihteerinä Jarkko Rouvinen ja sihteerinä Jari Koskenranta.

Yleistä

Vuoden aikana pidettiin seuran vuosikokous (10.2.) ja kesäkokous (18.8.), joihin osallistui runsaasti jäseniä. Johtokunta piti kolme kokousta valmistellen yleisiä kokouksia ja muita seuran toimintaan liittyviä tehtäviä.

Keväällä julkaistiin seuran tiedotuslehti Eräviesti ja järjestettiin pilkkikilpailut 1.4. Karikolla yhteistyössä Metsäkulman Erän kanssa. Riistakolmiot laskettiin helmikuussa ja elokuussa. Pienimuotoisia talkoita, osin omatoimisia oli ennen kesää. Juhannuksen aikaan toimitettiin talkoilla koivun oksia vastantekoa varten Petäjäkodille. Kesällä pidettiin sadetta ja valmistauduttiin syksyn jahtikauteen. Syyskuussa Petäjäveden muistiyhdistys vieraili Repolan Kämpällä kahvin ja makkarapaiston merkeissä. Syksyllä siivottiin Teerijärvensuon teerien ruokintapaikka ja poistettiin tarpeeton tavara. Lauantaina 16.9. pidettiin ruokintakatosten tarkastus- ja kunnostustalkoot. Riistapeltoja tehtiin noin 1,5 ha Urrialle, Kytömäkeen, Tilsalaan ja Tuohimäkeen. Rauhoitusalueena linnunhaukkukokeissa 2.9. ja 7.-8.10. oli Metsä-Piesalantie –Tampintie –Teerijärventie – Urriantie välinen alue. Joulurauha riistaeläimille oli 24. -25.12.

Kilpailutuloksia

Vuoden 2017 Erämieskilpailu

1. Kimmo Koivikko 2605 p.
2. Mikko Jutila 2150 p.
3. Antti Mäkinen 2115 p.

Turkisiistakilpailu 2017

1. Kimmo Koivikko 2230 p.
2. Antti Mäkinen 1655 p.
3. Raimo Tarttanen 1345 p.

Saaliskiintiöt 2017

Saaliskiintiöinä oli yksi kanalintu/erämies/vieras/koejäsen. Jos vieras ampui kanalinun, niin se meni isännän kiintiöstä. Jänikselle ei ollut rajoitusta.

Maksut

Seuran jäsenmaksu oli 40€ sisältäen Metsästäjäläiiton jäsenyyden ja Jahti-lehden. Liittymismaksu oli 85€, rh-korvaus 20€, talkoomaksu 20€ . Kausikortti maksoi 80€ ja vuorokausikortti 10€ linnunmetsästyskaudelta ja sen jälkeen 5€. Alle 18-vuotias pääsi veloituksetta mukaan metsälle.

TOIMINTASUUNNITELMA 2018

Pidetään vuosikokous ja kesäkokous ja tarvittava määrä johtokunnan kokouksia. Kesään aikana julkaistaan Eräviesti ja pidetään pilkkikilpailut sekä lasketaan riistakolmiot.

Huhti-/toukokuussa kaadetaan muutama puu kämpältä ja sahuutetaan niistä rakennustarpeita tuleviin talkoisiin. Rakennetaan kämpälle liiterin päätyyn katos puutavalle ja kunnostetaan Tampinkierroksen opastaulut yhteistyössä kunnan ja Petäjävеси Seuran kanssa sekä uusitaan sorsien keinopesiin heinät. Toukokuussa on tarkoitus pitää loukuntekotalkoot ja siistiä kämpän ympäristöä puiden kaadon jäljiltä, lisäksi polttopuutalkoita on ohjelmassa. Kesäkuussa järjestetään matka Riihimäen Erämessuille, ja toimitetaan vastatarpeet Petäjäkodille juhannussaunaa varten. Sadan hauen savottaa jatketaan Hetteellä kesän aikana. Talkoita järjestetään tarpeen mukaan ja niitä voi järjestää myös omatoimisestikin. Elokuussa on kolmiolaskentojen aika.

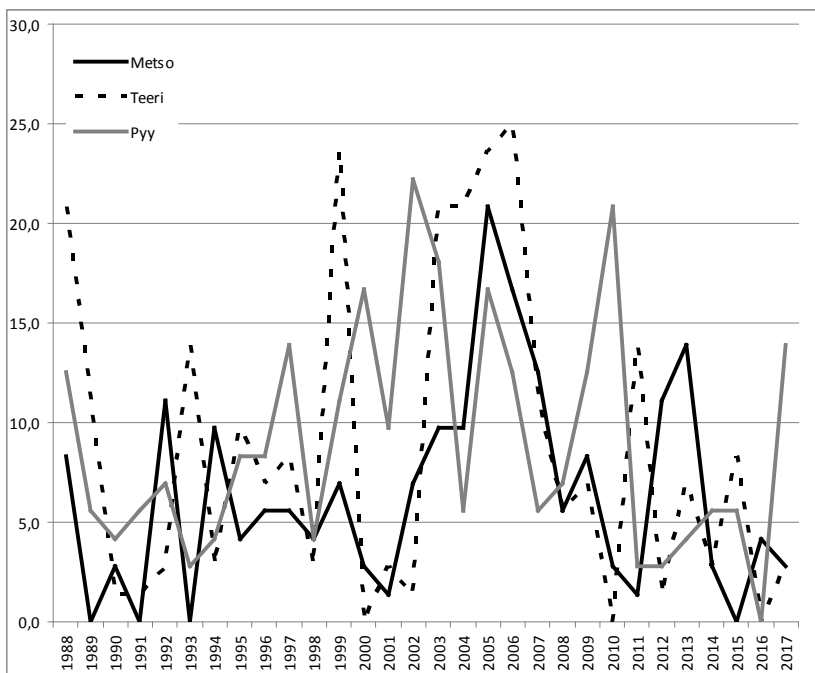

Kunniapuheenjohtajamme Heimo Tanner täytti 70 vuotta. Kuvassa Heimo ja vaimo Margit. Kuva Pentti Valkeajärvi

RIISTAKUULUMISIA

Ajattelin ensin, että jättäisin metsäkanalintumääristä vänisemisen tänä vuonna vähemmälle, mutta tästä se taas lähtee. Jo kolmas huono kevät takana ja sääprofeetat povaavat jälleen kylmää kevättä. Mutta jos nyt hieman leikitään toisenlaisella ajatuksella ja uskotellaan, että nyt kuitenkin tulisi oikein hyvä kevät ja poikueet onnistuivat. Päästäisiin jälleen teerijahtiin ihan täydellä tenholla, ja saaliskiintiöt voitaisiin palauttaa entiselleen. Harmi, mutta ei se niin mene. Vaikka tulevan kevään jokainen poikue säästyisi, heikot vuodet näkyvät pitkään ja voivat aiheuttaa päänvaivaa tulevaisuudessa. Jos poikasia on ollut vähän edellisvuosina, tarkoittaa se suoraan sitä, että tänä vuonna ei voi olla montaa emolintua. Kun emolintu voi munia vain rajallisen määrän munia, ei yksi hyvä vuosi voi korjata ongelmia. Tarvitaan monia peräkkäisiä hyviä vuosia, että munivia naaraita olisi enemmän, jotta saataisiin enemmän poikasia ja niin edelleen. Huonoihin vuosiin liittyy toinen, mutta paljon vähemmän ymmärretty asia: ikärakenne. Jos lintukanta on pääosin ”petäjäkoti-iässä”, ei yksittäinen hyvä kevät paljoo pelasta. Kolme välistä puuttuvaa ikäluokkaa tarkoittaa sitä, että ensivuonna pesintä saattaa olla muutaman melkein seniilin vanhuksen ja muutaman teinin kontolla. Sitä seuraavana vuonna vanhuksat tuskin enää tilannetta pelastavat, oli kevät hyvä tai ei. Tämänkaltaisen ikäluokkien suuruusvaihtelu saattaa heijastua vuosia eteenpäin, ja määrittää paljon sitä, mitä ja kuinka paljon voidaan metsästä, näennäisen hyvistä kevätkeleistä huolimatta.

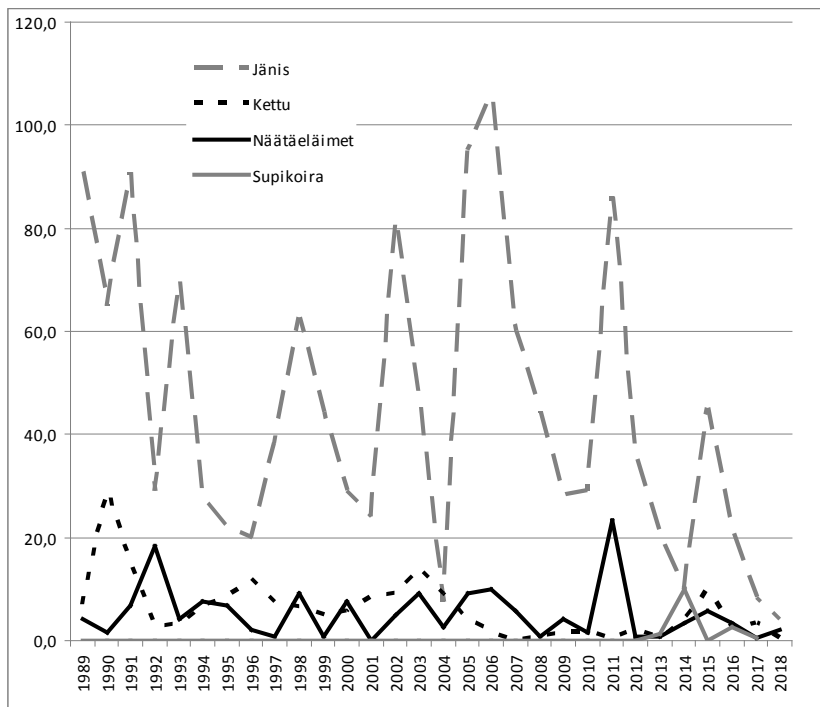
Usein kuulee sanottavan, ettei metsästämisellä lajeja sukupuuttoon ajeta. Vaikka räikeimmät sukupuuttotarinat ovatkin hallitsemattomaan metsästyksen liittyviä, tuossa väittämässä on osa totta. Syyt lajien ongelmiin voivat olla muualla, kuten metsätaloudessa, ojituksissa ja huonoissa lumitalvissa. Metsästys on kuitenkin yksilöiden poistamista populaatiosta ja pahimmillaan se voi tuupata populaatiokoon kriittisen rajan yli, jolloin parin löytyminen ja sisäsiitos alkavat nakertamaan kannan elinvoimaisuutta. Kaksikymmentäviisi vuotta sitten aloitelllessani metsästystä, Multialla saattoi yhden viikonlopun aikana nähdä useita riekkopoikueita. Riekon metsästystä sai jatkua melkoisen pitkään, vaikka kannan alamäki oli selvä. Nykyisin riekkohavainnot ovat erittäin harvinaisia ja Petäjävvedellä ei ole vuosiin riekkoa nähty. En soisi saman toistuvan teeren ja metson kanssa. En usko, että kenelläkään on halua kiusata omaa maksavaa jäsenistöä turhilla kielloilla, mutta ilman kieltoja erämiesten logossakin esiintyvä lintu voi jäädä tulevilta sukupolvilta näkemättä. Viimevuosien saalistiedoissa teeret ja metset eivät ole pahemmin esiintyneet, joten liipasinherkkyydestä ei ainakaan jäsenistöä voi syyttää.

Kuva 1. Urrian riistakolmion riistalintuhavainnot vuosien 1988–2017 välillä.

Erämiehillä on hyvä mahdollisuus säädellä maalintujen metsästystä mutta tämänhetkiseen muutamien sorsalajin ahdinkoon meillä ei ole juurikaan mahdollisuutta puuttua. Sorsien metsästystä säätelevät kalastuskunnat, koska metsästys tapahtuu niiden vesialueilla. Jos toivomuksia saa heitellä ilmaan, niin alkää nyt ainakaan punasotkaa ampuko. Punasotka on tällä hetkellä listattu metsästettäväksi lajiksi, vaikka oikea päätös olisi välittömästi suojella kyseinen laji. Väitän, että metsästäjille ei pitäisi olla vaikeaa tukea harvinaisen lajin suojelua. Jos laji on harvinaisen, tarkoittaa se sananmukaisesti sitä, että se päättyy erittäin harvoin paistinpannulle. Siksi suojelupäätös ei juurikaan konkossaalista pienennä. Vaikka sorsalintuja on pidetty loppumattomana luonnonvarana, on sorsillakin omat ongelmansa. Yleisesti ajatellaan, että poikueiden selviytymistä rajoittaa pienpetojen määrä. Peto ei aina vaani rannalla, vaan sorsalintujen kohdalla se voi myös vaania pinnan alla. Hauki syö tunnetusti mitä vain ja pieni sorsanpoikainen on juuri sopiva suupala näille pedoille. Haukien saalispainetta yritettiin vähentää Pien- ja Iso-Hetteen lammilla järjestämällä hauenkalastuspäivä. Parisataa pitkänaamaa poistui näissä talkoissa muonavahvuudesta. Aika näyttäne, oliko tempauksella toivottua vaikutusta. Erämiehet paransivat myös sorsalintujen pesintämahdollisuuksia rakentamalla runsaasti sorsien keinopesiä. Erämiehet veivät maastoon myös aika kasat heinä, lähinnä jänisten ruuaksi. Tällä kertaa heinä oli Pesosten paalaamaa. Tästä

lahjoituksesta suurkiitos. Lisäksi laskettiin myös riistakolmiot. Riistakolmioista en tällä kertaa isommin mainitse. Katsokaa itse (Kuvat 1 ja 2). Tai ehkä sittenkin sen verran, että jänisten määrä lienee alentunut. Oma havainto vähentyneistä pihajäniksistä tukee riistakolmiolaskennasta saatua kuvaa.

Kuva 2. Urrian riistakolmion lumijälkihavainnot vuosien 1989-2018 välillä.

Tarmo Ketola

KENNELJAOSTON TOIMINTAKERTOMUS 2017

Jäsenet: Teppo Sirniö, Joonas Nokelainen, Ari Mikkola, Keijo Ekman ja Antti Mäkinen. Vuoden 2017 kenneltoiminta oli jäsenten osalta kohtalaisen aktiivista. Kenneljaosto kokoontui vuoden aikana yhden kerran päivittämään vuoden koira-kisan sääntöjä ja suunnittelemaan muuta mukavaa. Parhaiten vuoden aikana jäsentemme koirista menestyi Ari Mikkolan omistama kk kettuterrieri Kierroksen Manta. Maastojamme on annettu muiden koejärjestäjien käyttöön ja jäsenemme ovat toimineet oppaina ja tuomareina eri koemuotojen parissa.

Kurssi- ja koulutustoiminta

Emme järjestäneet koulutusta.

Uusia tuomareita

Mikko Jutila on koulutautunut ketunajokokeiden palkintotuomariksi ja Ari Mikkola on koulutautunut luolakoirien metsästyskokeiden ylituomariksi. Kortti on viittä vaille valmis.

Koetoiminta

Jäsenemme järjestivät kahdet metsästyskokeet luolakoirille, johon otti osaa kolme koirakkoa.

Erämiesten vuoden koira

- » Kk kettuterrieri Kierroksen Manta FI43297/15 60 p., om. Ari Mikkola
- » Saksanmetsästysterrieri Mettämikon Nipa FI16058/16 54 p., om. Antti Mäkinen
- » Weimarinseisoja Metsätien Pohjantähti FI37889/13 12 p. om. Harri Kosunen
- » Labradorinnoutaja Siipiveikon Myrsky Ulapalla FI50844/14 9 p., om. Joonas Nokelainen
- » Amerikankettukoira Fatboy ER26584/14 7 p., om. A Mäkinen ja M Jutila
- » Suomenpystykorva Valkolammin Iitamaria FI33497/15 6 p., om. Tommi Suhonen
- » Suomenajokoira Reporallin Ramona FI27497/11 5 p., om. Keijo Ekman

Kenneljaoston toimintasuunnitelma vuodelle 2018

Alkaneen vuoden kenneltoiminta pohjautuu muiden järjestöjen järjestämien kennel-tapahtumien avustamiseen ja tarvittaessa järjestämme metsästyskokeita luolakoirille.

Kurssi- ja koetoiminta

Pyrimme aktivoimaan jäseniämme osallistumaan eri kennelorganisaatioiden järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Järjestämme tarvittavan määrän metsästyskokeita luolakoirille. Annamme maastojamme muiden kokeiden järjestäjien käyttöön.

Petäjävesi 30.1.2018 Antti Mäkinen

TULIKETTU / LJUSRÄVEN

Palkinto luovutetaan Suomen Saksanmetsästysterrierit ry:n vuosikokouksessa sille Suomessa syntyneelle alle 24 kk kilpailuvuoden aikana täyttäneelle urokselle, jolla on parhaat pisteet mahdollisimman vähillä koekäynneillä luolakoirien taipumuskokeista

Jos kahdella koiralla on samat pisteet, voittaa nuorempi. Koiralla tulee olla vähintään toinen (2)

- palkinto näyttelyistä. Pisteitä korottavat seuraavat kokeet järjestyksessä:
 1. Lume
 2. Jälkikoe
 3. Vesiriistakoe
 4. Muu käyttöpuolen koe
- Jos eroa koirien välillä ei vielääkään synny, korottaa pisteitä parempi näyttelytulos.
- Epäselvissä tapauksissa pidättää Ruotsin Saksanmetsästysterrieriklubi oikeuden valita voittajan.
- Palkinto on jatkuvasti kiertävä.
- Palkinnon saajan tulee olla Suomen Saksanmetsästysterrierit ry:n jäsen.
- "Tuliketun" voittanut huolehtikoon kaiverruttamisesta (laatan laittamisesta) omalla kustannuksellaan ja toimittakoon palkinnon seuraavaan vuosikokoukseen.
- Kaiverruksesta tulee ilmetä koiran nimi, vuosiluku ja omistajan nimi.

Ruotsin Saksanmetsästysterrieriklubi
puolesta Juha Rautio, presidentti

VALTAKUNNALLISTA MENESTYSTÄ LUOLAKOIRILLA 2017

Antti Mäkisen omistama saksametsästysterrieriuroso Mettämikon Nipa saavutti Suomen Saksanmetsästysterrierit ry:n Tulikettu-palkinnon, joka on alle kaksivuotiaille Suomessa syntyneille saksanterrieriuroksille tarkoitettu palkinto. Koiralle, joka mahdollisimman vähillä koekäynneillä saa korkeimmat pisteet. Palkinto luovutettiin rotujärjestön vuosikokouksessa. Nipa saavutti myös LutKVA- ja Lume KVA:n arvon.

Myös Ari Mikkolan karkeakarvainenkettuterrierinarttu Kierroksen Manta saavutti menestystä voittamalla Suomen Kettuterrierit ry:n vuoden metsästysterrierin tittelin, ja tullen toiseksi vuoden terrieri kilvassa. Myös Mantan palkinnot luovutettiin rotujärjestön vuosikokouksessa.

Mantasta tuli myös LutKVA ja Lume KVA ja näyttely puolellakin tuli serti.

Kun luolakoirat saavuttavat molemmat KVA:n arvot, ei niillä enää voi kilpailla kyseisissä kokeissa, mutta kumpaakin koiraa käytetään menestyksekkäästi pienpetojen metsästyksen.

AMPUMAJAOSTON TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2017

Ampumajaoston vetäjä Pekka Airaksinen ja Joonas Nokelainen

Erämiesten ampumajaosto ei järjestänyt harjoitteluvuoroa vuonna 2017, edellisten vuosien vähäisen osallistujamäärän takia. Erämiesten haulikkokilpailut lauantaina 19.8.2017 klo 13 alkaen. Kisoista ei tälläkään kertaa selvitty ilman ongelmia. Ennen toista erää alkoi sataa ja vain muutaman ampumapaikan jälkeen B-tornin heittimestä loppui akku. Erityiskiitos Tuomisen Pekalle, joka lainasi akkua omasta autostaan. Tänä vuonna kilpailusta saatavilla tulokset sähköisessä muodossa, nämä lähetetään sähköpostitse kaikille halukkaille.

Varsin heikkotasaisen ja epätasaisissa olosuhteissa käydyn kilpailun tulokset:

1. J. Nokelainen	20
2. H. Lampinen	19+2
3. J. Savolainen	19+1
4. T. Niiles	19 (Hevoskilpailuissa uusinnan aikana)
5. K. Ekman	18
6. P. Tuominen	17
6. K. Koivikko	17
6. P. Airaksinen	17
9. H. Heikkinen	16
10. Py. Tuominen	15
11. Kivelä	14
12. P.Huttunen	12
13. A. Mikkola	11

Ampumajaosto: Joonas Nokelainen

Ampumajaoston toimintasuunnitelma vuodelle 2018

Toiminta jatkuu edelliseen malliin. Järjestetään Petäjäveden erämiesten haulikkokilpailut syksyn 2018 aikana. 2018 järjestämme myös harjoitteluvuoron, joihin toivomme aktiivista osallistumista erityisesti uusilta jäseniltä ja uusilta koejäseniltä, myös seuran konkarit ovat tervetulleita.

Osallistutaan rhy:n järjestämiin haulikko- ja kivääriratojen kunnostustalkoisiin.

Toivotaan aktiivista osallistumista seuran ja rhy:n järjestämiin ampumatapahtumiin.

27.5.2018 Järjestetään Padasjoella riistapolku ammunnat. Löytyykö seurasta kiinnostuneita lähteä tutustumaan kyseiseen ammuntamuotoon?

Toivotaan jäseniltä ampumatoiminnan kehittämiseksi ideoita.

Ampumajaosto: Joonas Nokelainen

HAUKIJAHTI SUOMI 100 -JUHLAVUODEN MERKEISSÄ

Hetteenlammet Pengerjoella ovat olleet seutukunnan parhaita lintuvesiä niin kauan kuin muistamme. Vielä muutama vuosikymmen sitten sorsajahdin aloitus Hetteellä oli yhtä juhlaa. Vesilintuja riitti ammuttavaksi ja lajisto oli runsas. Tavallisten sinisorsien, taviin ja telkkien lisäksi haapana, tukkasotka ja jouhisorsakin esiintyivät varsin yleisinä saaliin joukossa. Vaan kuinka sitten kävikään. Pikkuhiljaa, kuin huomaamatta, elokuun jahtiajan vesilinnut ovat käyneet sekä Pienellä että Isolla Hetteellä kovin vähälukuisiksi.

Vesilintulaskennan tulosten mukaan sekä pesivä kanta että loppukesän lintumäärä ovat selvästi pienentyneet. Poikuelaskennassa viime vuosien lintumäärä on ollut vain vajaa kolmannes vuosituhatteen vaihteen lukemasta. Vähentymisen koskee kaikkia lajeja, mutta erityisesti tukkasotkaa, tavia ja haapanaa.

Pesintätuloksen romahdukseen on arveltu yhdeksi syyksi lampien voimakasta haukikantaa. Hauki on kaikkiruokainen petokala, jolle kelpaavat hyvin myös vesilintujen poikaset. Kalastus on ollut jo muutaman vuosikymmenen erittäin vähäistä ja kalakanta on voinut kehittyä melkein omia aikojaan. Niinpä Erämiehissä päätettiin ryhtyä tuumasta toimeen ja järjestää hauenpyyntitalkoot Suomi 100 -juhlavuoden merkeissä. Tavoitteeksi asetettiin siis vähintään sadan hauen poistopyynti näistä pienistä matalista lammista. Iso-Hetteen ala on noin 10 ha ja Pieni-Hetteen noin 3,5 ha, joten ne on aika helppo hallita virvelivehkeillä. Verkkopyynti olisikin hankalaa mataluuden ja runsaan sammalkasvuston vuoksi.

Ensimmäisen haukitalkoon porukkaa tauolla Pien-Hetteen kohdalla.

Talkookutsu oli tavoittanut hyvin jäsenistön, ja toistakymmentä kalamiestä oli löytänyt paikalle toukokuun 21. päivänä 2017. Taitaapa olla ensimmäinen kerta, kun Erämies-ten talkoot järjestettiin kalastuksen merkeissä. Vapakalastus tapahtui enimmäkseen veneistä, sillä matalilta rannoilta on hankala heitellä. Ensimmäisen kalastuspäivän saalis oli useita kymmeniä haukia, mikä jo varmisti epäilyksen, että haukikanta on todella vahva. Tämän jälkeen kalalla käytiin pienemmissä porukoissa pitkin kesää. Tyhjin käsin lammita ei tarvinnut palata ja hauen lihaa syötiin meilläkin monta kertaa.

Saalistilastoa pidettiin, mutta koska kalalla kävi muitakin kuin seuran jäseniä, niin kokonaissaaliista ei ole aivan tarkkaa lukua. Päädytään kuitenkin arvioon noin 200 haukea. Tavoite toteutui siis korkojen kera. Niistä noin 50 nousi Pienestä Hetteestä, jossa Heinäähön Sami kalasti eniten. Sami sai katiskalla paitsi haukia myös noin 50 ruutanaa, kaikki noin kilon painoisia. Lisäksi saatiin jonkin verran kookkaita useamman sadan gramman ahvenia. Ahventen ja ruutanoitten suurehko koko viittaa siihen, että hauret napsivat tehokkaasti pienemmät yksilöt, mutta isommaksi selvinneet ovat jo paremmin turvassa.

Suurin punnittu hauki painoi viisi kiloa, ja aika monta 3-4 kilon kalaa nostettiin ylös. Nämä jos mitkä ovat vesilintujen poikasten surma. Saalishaukien keskipaino lienee runsas kilo. Jos se olisi 1,5 kiloa, niin kokonaissaalis olisi ollut noin 300 kiloa. Ison Hetteen osuus tästä olisi noin 225 kg, mikä tarkoittaa 22 kg/ha. Tämä on kova luku, kun petokalan saaliista on kyse. Jää nähtäväksi, ylletäänkö ensi kesänä yhtä suureen saaliiseen. Pyyntiä pitää ilman muuta jatkaa, sillä viime kesän tehoiskun perusteella ei vielä havaittu poikastuoton paranemista vesilintukannassa.

Pentti Valkeajärvi

HETTEENLAMPIEN VESILINTUKANNAT 1997-2017

Hetteenlammilla on tehty vesilintujen pari- ja poikuelaskentoja vuodesta 1997 lähtien. Laskennat on tehty vuosittain vertailukelpoisilla tavoilla samasta laskentapistestä parilaskentojen osalta kaksi kertaa toukokuussa ja poikuelaskenta yhden kerran laskentana heinäkuussa. Laskenta on tehty kiikaria ja/tai kaukoputkea apuna käyttäen ja aikaa on käytetty yleensä noin 10-40 min laskentapistettä kohti. Tulokset on toimitettu valtakunnalliseen vesilintukantojen seurantaan.

Tulokset osoittavat, että lampien vesilintukannat ovat pienentyneet. Keväisten parilaskentojen mukaan pesimäkannan koko on pienentynyt jonkin verran laskentajakson aikana, mutta erityisesti poikuelaskennoissa heinäkuun vesilintukanta (aikuiset linnut ja poikaset yhteensä) on laskentajakson jälkimmäisellä puoliskolla pienentynyt hyvin selvästi (kuvat 1 ja 2).

Tuloksia on tarkasteltu kolmen vuoden jaksoina. Parilaskennassa vuosina 1997-2008 vesilintuja oli lammilla yhteensä keskimäärin 33 lintua ja vuosina 2009-2017 vastaavasti 28. Näin ollen pesimäkauden alussa lintukannan alenema on ollut ”vain” 18 %. Poikuelaskennoissa heinäkuussa vuosina 1997-2008 vesilintuja nähtiin keskimäärin 75 lintua ja vuosina 2009-2017 vastaavasti 32. Poikuelaskennoissa lintumäärän lasku on siten ollut peräti 58 %. Kolmena viimeisenä vuonna lintumäärät ovat olleet vain 9-24 yksilöä.

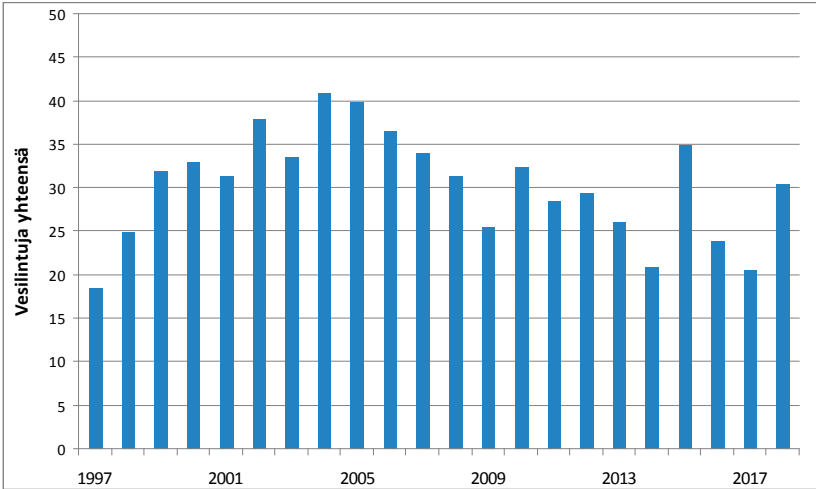
Vastaavasti poikueiden määrä väheni laskentakohteilla keskimäärin 14 poikueesta (1997-2008) 6 poikueeseen (2009-2017). Vähemmän on 56 %. Kolmena viimeisenä vuotena poikuemäärät ovat olleet vain 2-5 poikuetta.

Lajikohtaisesti tarkasteltuna suurimmat muutokset olivat tukkasotkalla ja haapanalla. Viimeisen kuuden laskentavuoden aikana tukkasotkapoikueita ei ole tavattu yhtään. Haapanapoikueet ovat vähentyneet ja joinakin viime vuosina niitäkään ei ole tavattu lainkaan. Myös tavit ovat olleet hyvin vähissä poikuelaskennassa. Parhaiten menestyneitä ovat olleet ”yleissorsat” sinisorsa ja telkkä, joiden poikuemäärät nekin ovat vähentyneet.

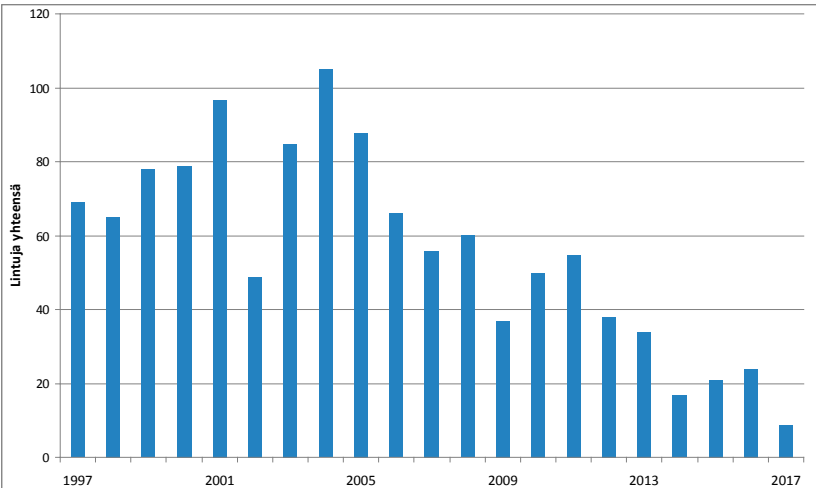
Mahdollisia syitä:

1. elinympäristöjen muuttuminen laskentakohteilla ja sen ranta-alueilla, mm. vesistön umpeenkasvu ja rehevöityminen, kalakantojen muuttuminen ja rantojen metsittyminen
2. yleinen vesilintukantojen taantuminen, koskee selvimmin tukkasotkaa ja haapanaa
3. pesintöjen epäonnistuminen haudontavaiheessa tai poikuevaiheessa (pesän ja/ tai poikueen tuhoutuminen; pienpedot, varislinnut, petokalat, ravintokilpailu tms.)

Koska taantuma on jatkunut jo vuosia, niin mikään yhden vuoden epäonni ei kehitystä selitä, vaan taustalla on ympäristön huononeminen joiltakin osin pitemmältä ajalta.

Kuva 1. Parilaskentojen kahden laskennan keskimääräiset vesilintumäärät (yks.) Hetteenlammilla vuosina 1997-2017.

Kuva 2. Poikelaskennan vesilintumäärät (aikuiset ja poikaset yhteensä yks.) vuosina 1997-2017 Hetteenlammilla.

Lauri Ijäs

TEERIEN RUOKINTA PAKETTIIN

Erämiesten harjoittama Teerien talviruokinta on tullut ainakin tällä erää päätökseen. Ruokinta alkoi vuonna 1972 Oratin rantamilla Lehtimäessä, ja siirrettiin vuonna 1976 Teerijärvensuolle. Yli 40 vuotta kestänyt kaurujen raahaaminen suolle päättyi vuoteen 2015. Koko 2000-luvun ruokinnan käytännön toimet hoiti Jyväskylän yliopiston tutkijat ja opiskelijat. Näissä Rauno Alatalon aloittamissa tutkimuksissa on kaivettu teeristä irti kaikki mahdollinen ja mahdoton nykyaikaisia DNA-menetelmiä hyväksi käyttäen. Erämiehet voivat olla ylpeitä siitä, että loivat pohjan näille kansainvälisesti merkittävälle tutkimuksille.

Tehtiinhän me itsekin aluksi tutkimuksia ruokintapaikalla ja muilla soittimilla: rengastettiin satoja teeriä, laitettiin radiolähettämiä kaulaan, seurattiin pesinnän onnistumista ja petotappioita. Harrastuksena rymyttiin talvet, kevät ja kesät metsissä. Metsästäjien keskusjärjestö avusti jonkin verran hanketta. Johtopäätös meidän tutkimuksistamme oli, että ruokinnan mahdollinen hyöty menetetään kasvaneisiin petotappioihin. Varsinkin kanahaukka verotti pesintää aloittelevia naarasteeriä ankarasti. Yliopiston ja Akatemian tutkimukset alkoivat sitten 1980-luvun lopulla.

Ruokintaan ja tutkimuksiin liittyvää tavaraa on ollut tarkkailukopin takana melkoisesti, ja se on kesäaikaan pistänyt Tampinkierroksen tallaajien silmään. Halusimme puhdistaa alueen. Varmistimme tutkimusten loppumisen Heli Siitarilta ja sovimme, että käyttökelpoinen tavara viedään Repolaan. Heli on muuten nykyään Metsästäjäliiton toiminnanjohtaja. Tavaraa oli suolla paljon. Kahdesti sai 11 miehen ryhmä kanniskella roinaa tielle upottavalla suolla elokuun viimeisenä päivänä. Säilytettävää tavaraa olivat vain pyyntihäkin. Poltettavan roinan Grönroosin Juhani kävi myöhemmin hakemassa ja hävittämässä. Talkoo oli oikein onnistunut. Pienemmällä porukalla se olisikin tullut raskaaksi.

Pentti Valkeajärvi ja Lauri Ijäs

Teerijärvensuon talkoot. Kuva Pentti Valkeajärvi

HERNEIDEN AVULLA SEPELKYYHKYN MAKUUN

Minäkin innostuin kokeilemaan sepelkyyhkyjen houkuttelua herneiden avulla, kun metsälintupaisti tuntuu olevan kiven takana näinä aikoina. Alan lehdistä on ollut innostavia kirjoituksia asiasta ja tiedän, että seuran muutamat jäsenet ovat jo päässeet tällä keinoin kyyhkypaistille. Joten kerronpa vähän omista kokemuksistani viime vuodelta.

Ensin piti löytää sopiva avoin paikka, mihin kyyhkyt saa laskeutumaan maahan. Heinäkuun puolivälissä heittelin aluksi herneitä mökkitielle, kun sen varrelta on silloin tällöin kyyhkyjä lentoon lehahtanut. Vaan en siihen saanut lintuja tulemaan. Sitten vähän myöhemmin hokasin pienen alle puolen hehtaarin aukon naapurikunnan puolelta. Seuran aluetta se ei ole, mutta jahtilupa minulla on. Kannoille laitoin hernekasoja, ja odotus alkoi. Närhet löysivät syötävät nopeasti, ja niitä olikin enimmillään viitisentoista. Mutta 6. elokuuta ilo oli suuri, kun havaitsin paikalla sepelkyyhkyn sulkia. Taitaapa tämä onnistua.

Herneet ovat kyyhkysten herkkua. Niitä ei tarvitse liottaa, kuten hernekeittoa tehtäessä. Oikean puoleinen on nuori lintu.

Seuraavana päivänä viritin riistakameran ja kuvia kyyhkysistä alkoi tulla kotiin asti. Pysyitin myös teltan aukon reunalle lähinnä valokuvaamista varten. Aloin sitten seurata lintujen touhua ja aikataulua, milloin ovat liikkeellä. Ensivaiheessa en ajatellutkaan ampua kyyhkyjä. Halusin seurata, miten parven koko kehittyi. Arvelin myös, että sitten kun alan ammuskella, kannattaa ampua heti ensimmäisiä reunapuihin ja jättömäntyihin laskeutuvia lintuja, eikä odottaa suurempaa parvea. Siitä ei kuitenkaan saa kerralla montaa lintua, paitsi jos ampuu maahan. Se ei tunnu kuitenkaan kovin mukavalta.

Ensimmäisen linnun tipautin elokuun 17. päivänä kahdeksan linnun parvesta illalla seitsemän jälkeen. Tuottihan se onnistumisen riemua, totta kai. Mutta parven koko oli edelleen kovin pieni, ja keskityin enemmän lintujen seuraamiseen ja kuvaamiseen. Kyyhkysten aktiivisuus alkoi vähitellen selvitä riistakameran kuvien avulla. Elokuun puolivälisestä syyskuun puoliväliin kamera oli käytössä. Kyyhkysinä kävi herneillä moneen aikaan päivästä. Aamuruokailulle linnut tulivat vasta 8-10 välillä, mistä päättelin, että ne olivat ehkä tankanneet varhaisemman aamupalan jossakin muualla. Havaintoja tuli myös puoliltapäivin, 14-15 aikoihin ja erityisesti illemmalla 16-19. Kytikselle ei siis tarvinnut lähteä ani varhain ja varsinkin iltapassissa istuskelu oli mukavaa.

Seuraavassa vähän tarkempi kuvaus syyskuun 10. päivän tapahtumista: ”Ensimmäinen kyyhky tuli klo 16 aikoihin aukon eteläreunan mäntyyn, mutta viipyi vain muutaman minuutin ja palasi pohjoiseen. Seuraava kyyhky lennähti paikalle etelästä. Klo 16.53 kymmenen linnun parvi saapui pohjoisen suunnasta aukon keskelle mäntyihin. Klo 17.13 samasta suunnasta liihotti uusi ainakin samankokoinen parvi. Onpas lintuja nyt männyissä, tuumin. En näe niitä kunnolla, kun kuusenoksia edessä, enkä yllä sinne haulikolla. Herneitten himo kasvoi klo 17.35 niin suureksi, että ensimmäinen pudotautui aukolle. Kohta lintuja oli massa 14, kun tapahtui säikähdys, ja osa linnuista nousi lähipuihin, myös minun lähelle. Tähtäilin sopivaa kohdetta, joka löytyikin männystä runsaan 10 metrin päästä. Jokohan nyt jää, tuumin ampuessani, sillä kokemusta oli myös ohilaukauksista. Ja kyllä jäi, nimittäin oksalle. Mikäs nyt eteen, kun saalis lepää elottomana 10 metrin korkeudessa isossa männyssä. Yhden paukun tuhlasin oksaan, mutta ei katkennut. Pitää varmaan hakea virveli, ja

Sepelkyyhkyt istuvat yleensä ensin puihin, ja tarkkailevat paikkaa usein varsin pitkään ennen laskeutumista ruokailemaan.

yrittää sillä heiluttaa oksaa. Niin tein ja ensimmäinen viehe lensi taivaan tuuliin siiman katkettua. Ei kun uutta vanhaa Räsästä siiman päähän, ja johan tarttui oksaan. Hetken heiluttelin, ja tipu tippui sammalikkoon. Eläköön, kolmas kyyhky saaliiksi ja kolmas säkillinen herneitä menossa. Uistin jäi männynoksalle, sillä siima piti katkaista.”

Näkemistäni linnuista suurin osa oli elokuussa vanhoja, mutta syyskuun puolella nuorten osuus lisääntyi. Parven koko ei kasvanut paljon päälle 20 linnun ja syyskuun viimeisellä viikolla niitä ei enää näkynyt. Ehkä herneitä ei ollut tarpeeksi suuremman parven houkutteluun, ehkä aukea oli liian pieni ja varmaan haittasi sekini, kun välillä syötävät loppuivat. Ainakin Piesalankylällä lenteli vielä lokakuun puolella pitkälti yli satapäinen kyyhkysparvi.

Tavoitteena oli hankkia kokemusta tästä jahtimuodosta ja sitä sain. Muutaman linnun saalis ja kohtuulliset valokuvat olivat mukavaa antia. Tulihan kyyhkylihalle hintaa, mutta harrastukset tuppavat maksamaan ja elämysarvo on lähes mittaamaton.

Pentti Valkeajärvi

NUORISOHAASTATTELU

Kuka olet?

-Siiri Jutila.

Kuinka vanha olet?

-11 vuotta.

Oletko ollut mukana metsästys tapahtumassa?

-Kyllä. Iskän kanssa oltu supikoirajahdissa luolakoiran kanssa ja sorsametsällä.

Oliko mielenkiintoista?

-Kyllä, on mielenkiintoista seurata koirien toimintaa metsällä.

Tykkäätkö koirista?

-Kyllä, koirat ovat parhaita eläimiä.

Aiotko suorittaa metsästyskortin?

-Kyllä!

Pidätkö riistaruuasta?

-Kyllä, peura on parasta sitten hirvi ja sorsa, ei haukikaan huonoa ole.

